

Forslag til endringer i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2013-2014

Første del. Hovedregler for tildeling av utdanningsstøtte

Kapittel 2 Statsborgerskap og tilknytning til Norge

Til § 2-2 Utenlandsk statsborger

Kunnskapsdepartementet foreslår å presisere § 2-2 bokstav d slik at det blir klart hvem som er omfattet av regelen.

Familieinnvandring brukes i utlendingsloven kapittel 6 som samlebetegnelse for familiegjennforening og familieetablering. Familiegjennforening gjelder tilfeller hvor partene har levd sammen som ektefeller eller samboere før referansepersonen kom til Norge, eller hvor søkeren er referansepersonens barn. Familieetablering brukes når søkeren har inngått ekteskap med en person som allerede er bosatt i Norge, og partene ønsker å leve sammen her.

Begge gruppene er ment å være omfattet av støtteordningen, og dette er også Lånekassens praksis. Departementet foreslår derfor en endring i ordlyden, slik at denne blir korrekt.

Forslagene innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 2-2 i 2012-2013:

§ 2-2 Utenlandsk statsborger

Utenlandsk statsborger som har lovlig opphold i Norge og som tar utdanning i Norge, får utdanningsstøtte på samme vilkår som norsk statsborger dersom vedkommende (...)

- d) har oppholdstillatelse i familiegjennforening med norsk eller utenlandsk statsborger som har annet oppholdsgrunnlag i Norge enn studier, eller bosettingstillatelse eller permanent oppholdstillatelse på grunnlag av slik tillatelse (...)

Forslag til endring i § 2-2 for 2013-2014:

§ 2-2 Utenlandsk statsborger

Utenlandsk statsborger som har lovlig opphold i Norge og som tar utdanning i Norge, får utdanningsstøtte på samme vilkår som norsk statsborger dersom vedkommende (...)

- d) har oppholdstillatelse i familiegjennforening med på grunnlag av familieinnvandring. Referansepersonen må være norsk eller utenlandsk statsborger som har annet oppholdsgrunnlag i Norge enn studier, eller bosettingstillatelse eller permanent oppholdstillatelse på grunnlag av slik tillatelse (...)

Til § 2-5 Egen støtteordning for statsborger fra utviklingsland m.m.

Kunnskapsdepartementet foreslår endringer både i bestemmelsens overskrift og ordlyd, slik at de blir tilsvarende formuleringene som benyttes i forskriftens sjette del, som § 2-5 henviser til.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 2-5 i 2012-2013:

§ 2-5 Egen støtteordning for statsborger fra utviklingsland m.m.

Statsborger over 18 år fra utviklingsland og land i Sentral- og Øst-Europa og Sentral-Asia som er tatt opp ved høyskole eller universitet i Norge på de vilkårene som Kunnskapsdepartementet har fastsatt for kvoteordningen, kan få støtte. Se sjette del.

Forslag til endring i § 2-5 for 2013-2014:

§ 2-5 Egen støtteordning for statsborger fra utviklingsland ~~m.m.~~, landene på Vest-Balkan, land i Øst-Europa og Sentral-Asia (kvoteordningen)

Statsborger over 18 år fra utviklingsland ~~og~~, landene på Vest-Balkan, land i Sentral og Øst-Europa og Sentral-Asia som er tatt opp ved høyskole eller universitet i Norge på de vilkårene som Kunnskapsdepartementet har fastsatt for kvoteordningen, kan få støtte. Se sjette del.

Kapittel 10 Støtte fra andre, ny støtte etter tidligere ettergivelse

Til § 10-4 Samtidig støtte fra norske og utenlandske offentlige støtteordninger

Departementet ønsker økt internasjonalisering i høyere utdanning. Kunnskapsdepartementet har inngått samarbeidsavtaler om utdanning (MoU, Memorandum of Understanding) med Kina og Russland, og studentmobilitet er et viktig element i avtalene. Det er derfor viktig å fjerne barrierer for slik mobilitet.

Norske studenter i utlandet får ikke støtte fra Lånekassen dersom de mottar støtte fra en offentlig støtteordning i et annet land. Det foreslås å innføre en ordning der søkere som mottar stipend fra kinesiske og russiske offentlige stipendordninger, kan få utdanningsstøtten fra Lånekassen som lån. For mange vil dagens regelverk innebære at man takker nei til stipendet fra Russland og Kina, og heller benytter studiefinansiering fra Norge. Det foreslås også at disse får reisestøtte etter samme regler som for andre studenter i utlandet. Utgifter til reise dekkes ikke av statsstipendordningene i Russland og Kina, og stipenddelen av reisestøtten innebærer dermed ingen dobbel dekning av utgifter.

Departementet ser at dagens regler får utslag som er i strid med utdanningspolitiske prioriteringer. Russland og Kina er viktige samarbeidsland både innen utdanning og på andre områder. Det er et svært uheldig signal til samarbeidslandene dersom norske studenter takker nei til russiske og kinesiske stipender på grunn av konsekvensene for rett til støtte i Norge. Det er også en betydelig ubalanse i studentmobiliteten mellom Norge og Kina/Russland. Norge mottar betraktelig flere studenter enn vi sender til landene, og endringen vil legge til rette for at norske studenter vil velge Russland og Kina som studieland. Det er for det meste høyere gradsstudenter og doktorgradsstudenter som blir

tilbudt disse stipendene for å ta utdanning ved kvalitetstunge institusjoner i de aktuelle landene.

Med den foreslåtte ordningen vil norske studenter kunne velge å delta i de offentlige stipendordningene i Russland og Kina, samtidig som de mottar utdanningsstøtte som lån fra Lånekassen. Utdanningslånet er rentefritt under utdanningen, og det løper ikke renter på eventuell tidligere utdanningsgjeld. Ordningen vil gi insentiver for studentene til å velge å ta imot det russiske eller kinesiske stipendet. Deltakere i stipendordningene vil få studieavgiften dekket, og de unngår dermed lån til skolepenger gjennom Lånekassen. Verdien av fri studentbolig, stipend til livsopphold og tilrettelegging for studenten ellers, vil trolig medføre at det vil være attraktivt for studentene å velge å ta imot det russiske/kinesiske stipendet, i kombinasjon med lån fra Lånekassen.

Forslaget har budsjettkonsekvenser og er avhengig av budsjettbehandlingen.

Gjeldende § 10-4 for 2012-2013:

§ 10-4 Samtidig støtte fra norske og utenlandske offentlige støtteordninger

Utenlandsk statsborger som får støtte til et utdanningsprogram i Norge eller i utlandet gjennom Norad, Erasmus Mundus, The Norwegian Program for Development, Research and Education (NUFU) eller andre tilsvarende støtteordninger, får ikke utdanningsstøtte fra Lånekassen.

Søker som får utdanningsstøtte fra offentlige støtteordninger i et annet land, får ikke utdanningsstøtte fra Lånekassen. Det gjøres unntak dersom støtteordningen bare omfatter skolepenger.

Forslag til endring i § 10-4 for 2013-2014:

§ 10-4 Samtidig støtte fra norske og utenlandske offentlige støtteordninger

Utenlandsk statsborger som får støtte til et utdanningsprogram i Norge eller i utlandet gjennom Norad, Erasmus Mundus, The Norwegian Program for Development, Research and Education (NUFU) eller andre tilsvarende støtteordninger, får ikke utdanningsstøtte fra Lånekassen.

Søker som får utdanningsstøtte fra offentlige støtteordninger i et annet land, får ikke utdanningsstøtte fra Lånekassen. Det gjøres unntak dersom støtteordningen bare omfatter skolepenger.

Søker som mottar stipend fra russiske og kinesiske offentlige støtteordninger, kan få utdanningsstøtte som lån fra Lånekassen. Støtte tildeles etter samme regler som for søkere som bor sammen med foreldrene, se kapittel 26. Det blir gitt reisestøtte etter reglene i kapittel 42.

Kapittel 14 Søknadsfrister

Til § 14-2 Frist for å sende inn opplysninger

Det foreslås å endre fristen for innsending av opplysninger om fødsel, slik at studenter som får barn 1. mars eller senere kan få forsørgerstipend for vårsemesteret.

Etter dagens regelverk må opplysninger om endringer som har betydning for støttebeløpet være kommet inn til Lånekassen innen 15. mars for at ny støtte skal kunne tildeles. Dette betyr at endringer som inntreffer etter 15. mars, ikke fører til ny beregning av støtte dersom søkeren ikke melder fra om dem på forhånd. Begrunnelsen for dette er hensynet til at Lånekassen skal kunne avslutte søknadsbehandlingen for ett år før behandlingen for det påfølgende året begynner. Dersom søkeren er bedt om å sende inn opplysninger, utvides fristen til undervisningsårets/kursets slutt.

Studenter som får barn etter 15. mars, vil ikke få forsørgerstipend med mindre de har opplyst om ventet fødsel på forhånd. Ikke alle studenter har mulighet til å melde fra i søknaden om støtte at de venter barn i løpet av undervisningsåret. Dersom de melder fra på forhånd, vil fristen bli utvidet til undervisningsårets slutt, fordi Lånekassen i slike tilfeller vil be søkeren sende inn fødselsattest for barnet som dokumentasjon på rett til forsørgerstipend. Det virker urimelig at studenter ikke skal kunne få forsørgerstipend dersom de ikke melder fra om at de venter barn før fødselen har funnet sted.

På bakgrunn av dette foreslår departementet en egen søknadsfrist for søkere som får barn 1. mars eller senere i vårsemesteret. I slike tilfeller må opplysningene være kommet inn innen undervisningsårets/kursets slutt for å føre til ny beregning av støtte for semesteret.

Regelendringen vil føre til at noen flere studenter får tildelt forsørgerstipend. Endringen innebærer ikke at studenter som får barn før 1. mars får utvidet frist for innsending av opplysninger.

Forslaget har budsjettkonsekvenser og er avhengig av budsjettbehandlingen.

Gjeldende § 14-2 for 2012-2013:

§ 14-2 Frist for å sende inn opplysninger

Søker som er bedt om å sende inn opplysninger, må sende inn disse opplysningene før undervisningsåret eller kurset er avsluttet eller så snart de er tilgjengelige, for å få søknaden behandlet.

Opplysninger om endringer som kommer inn til Lånekassen etter 15. november 2012, vil ikke kunne føre til ny behandling for semesteret. Det samme gjelder for fristen 15. mars 2013.

Forslag til endring i § 14-2 for 2013-2014:

§ 14-2 Frist for å sende inn opplysninger

Søker som er bedt om å sende inn opplysninger, må sende inn disse opplysningene før undervisningsåret eller kurset er avsluttet eller så snart de er tilgjengelige, for å få søknaden behandlet.

Opplysninger om endringer som kommer inn til Lånekassen etter 15. november 2013, vil ikke kunne føre til ny behandling for semesteret. Det samme gjelder for fristen 15. mars 2014. Opplysninger om barn født 1. mars eller senere må være kommet inn før undervisningsåret eller kurset er avsluttet for å kunne føre til ny behandling for vårsemesteret.

Annen del. Støtte til søker som har rett til videregående opplæring

Kapittel 16 Grunnstipend og utstyrsstipend

Til § 16-2 Stipend til nødvendig individuelt utstyr (utstyrsstipend)

Kunnskapsdepartementet foreslår å forenkle tittelen til bestemmelsen til kun å være "Utstyrsstipend". Dette er et innarbeidet begrep og dagens tittel er unødvendig lang og detaljert. I teksten vil det fortsatt stå "individuelt utstyr som er nødvendig i opplæringen".

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 16-2 i 2012-2013:

§ 16-2 Stipend til nødvendig individuelt utstyr (utstyrsstipend)

Det gis et stipend per undervisningsår til individuelt utstyr som er nødvendig i opplæringen. Stipendet gis etter tre satser avhengig av utdanningsprogram. (...)

Forslag til endring i § 16-2 for 2013-2014:

§ 16-2 ~~Utstyrsstipend~~ Stipend til nødvendig individuelt utstyr (utstyrsstipend)

Det gis et stipend per undervisningsår til individuelt utstyr som er nødvendig i opplæringen. Stipendet gis etter tre satser avhengig av utdanningsprogram. (...)

Kapittel 21 Behovsprøving mot økonomien til forsørgerne

Til § 21-4 Foreldre som ikke bor sammen

Forskriften ble endret for 2012-2013 for at det skulle gå klarere frem at bestemmelsen ikke bare gjaldt søkere med separerte/skilte foreldre, men også foreldre som tidligere hadde vært samboere og foreldre som aldri hadde bodd sammen. Det har vist seg at bestemmelsen slik den står i dag, er blitt mer åpen enn det som var tenkt. Lånekassen mottar med jevne mellomrom henvendelser fra søkere som har gifte foreldre, som av ulike årsaker ikke bor sammen, uten at det foreligger et samlivsbrudd. Det har ikke vært meningen med endringen at disse søkerne bare skal behovsprøves mot økonomien til én av foreldrene, og endringen har heller ikke blitt praktisert slik av Lånekassen. I tilfeller hvor foreldrene er gift, har begge foreldreansvar etter barneloven § 34. I § 66 i samme lov fremkommer det at begge foreldrene har forsørgerplikt (LOV 1981-04-08 nr 07: Lov om barn og foreldre). Departementet foreslår derfor en presisering i forskriftsteksten.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 21-4 for 2012-13:

§ 21-4 Foreldre som ikke bor sammen

Dersom foreldrene ikke bor sammen bruker Lånekassen likningstillene til den/de av foreldrene som søkeren bor hos eller bodde hos sist.

Ved delt bosted, det vil si at søkeren bor minst 40 prosent av tiden sammen med hver av foreldrene, legges halvparten av den samlede inntekten og formuen til forsørgerne til grunn.

Forslag til endring i § 21-4 for 2013-14:

§ 21-4 Foreldre som ikke bor sammen

Dersom foreldrene ikke bor sammen, bruker Lånekassen likningstallene til den/de av foreldrene som søkeren bor hos eller bodde hos sist. Dette gjelder også for foreldre som er separert.

Ved delt bosted, det vil si at søkeren bor minst 40 prosent av tiden sammen med hver av foreldrene, legges halvparten av den samlede inntekten og formuen til forsørgerne til grunn.

Dersom foreldrene er gift, bruker Lånekassen likningstallene til begge foreldrene, selv om de ikke bor sammen.

Til § 21-8 Fradrag og lånesats

Tabellen brukes til å fastsette både hvilket grunnstipend en søker har rett til, og hvor mye vedkommende har rett til å låne dersom hun søker om det. For å gjøre det lettere for søkeren å lese alle opplysningene direkte ut av tabellen, foreslår departementet å erstatte kolonnen "fradrag" med selve satsen for grunnstipendet. Som en følge av dette forslår departementet også å endre tittelen på bestemmelsen.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Departementet foreslår også noen endringer i oppbyggingen av tabellen slik at det vil bli en mer logisk oppbygget tabell. Dagens tabell viser at det ikke er et systematisk og helt logisk system for alle inntektsintervaller. For å rydde opp i dette og gjøre det enklere, foreslår departementet at behovsprøvingstabellen for grunnstipend og lån endres til en lineær tabell med ett knekkpunkt. Dette vil medføre at det blir en klarere og mer konsekvent sammenheng mellom inntektens størrelse og størrelsen på stipendene. I den nye tabellen vil de tre ytelsene det er snakk om (grunnstipend, lån til hjemmeboer, lån til borteboer) beskrives mellom et startpunkt og et stopp-punkt. Startpunktet representerer den inntekten der behovsprøvingen starter (altså en nedre inntektsgrense), og stopp-punktet representerer den inntekten der behovsprøvingen fører til at søker ikke får lån eller stipend (en øvre inntektsgrense). Mellom de to ytterpunktene befinner det seg et knekkpunkt, slik at det gjennomføres en moderat behovsprøving for søkere som ligger i nedre sjikt av inntekter, mens behovsprøvingen blir strengere i det øvre inntektssjiktet. Da satsene ikke er klare enda vil det ikke synliggjøres i tabellen før senere i forskriftsprosessen.

Forslaget har budsjettkonsekvenser og er avhengig av budsjettprosessen.

Gjeldende § 21-8 i 2012-13:

§ 21-8 Fradrag og lånesats

Tabellen viser fradrag og lånesats etter forsørgerens inntekt og tallet på søsken født i 1994 eller senere. Inntekten blir satt lik alminnelig inntekt ved skattelikningen i 2010 med eventuelle tillegg etter § 21-7. Inntekten blir avrundet ned til nærmeste hele 1 000 kroner.

Inntekt i 1 000 kr og antall barn som blir forsørget (søker og ev. søsken)

1 barn	2 barn	3 barn	4 barn	5 barn	Fradrag i kr per måned	Lånesats hjemmeboer	Lånesats borteboer
0 - 265	0 - 277	0 - 289	0 - 301	0 - 313	0	2 740	1 380
266 - 270	278 - 282	290 - 294	302 - 306	314 - 318	50	2 740	1 380

271 - 275	283 - 287	295 - 299	307 - 311	319 - 323	100	2 740	1 380
276 - 280	288 - 292	300 - 304	312 - 316	324 - 328	150	2 740	1 380
281 - 285	293 - 297	305 - 309	317 - 321	329 - 333	200	2 740	1 380
286 - 290	298 - 302	310 - 314	322 - 326	334 - 338	250	2 740	1 380
291 - 295	303 - 307	315 - 319	327 - 331	339 - 343	300	2 740	1 380
296 - 300	308 - 312	320 - 324	332 - 336	344 - 348	350	2 740	1 380
301 - 305	313 - 317	325 - 329	337 - 341	349 - 353	400	2 740	1 380
306 - 310	318 - 322	330 - 334	342 - 346	354 - 358	450	2 740	1 380
311 - 315	323 - 327	335 - 339	347 - 351	359 - 363	500	2 740	1 380
316 - 320	328 - 332	340 - 344	352 - 356	364 - 368	550	2 740	1 380
321 - 325	333 - 337	345 - 349	357 - 361	369 - 373	600	2 740	1 380
326 - 330	338 - 342	350 - 354	362 - 366	374 - 378	650	2 740	1 380
331 - 335	343 - 347	355 - 359	367 - 371	379 - 383	700	2 690	1 320
336 - 340	348 - 352	360 - 364	372 - 376	384 - 388	750	2 640	1 270
341 - 345	353 - 357	365 - 369	377 - 381	389 - 393	800	2 590	1 220
346 - 350	358 - 362	370 - 374	382 - 386	394 - 398	850	2 490	1 120
351 - 355	363 - 367	375 - 379	387 - 391	399 - 403	900	2 390	1 020
356 - 360	368 - 372	380 - 384	392 - 396	404 - 408	950	2 290	920
361 - 365	373 - 377	385 - 389	397 - 401	409 - 413	1 000	2 190	820
366 - 370	378 - 382	390 - 394	402 - 406	414 - 418	1 050	2 090	720
371 - 375	383 - 387	395 - 399	407 - 411	419 - 423	1 100	1 990	620
376 - 380	388 - 392	400 - 404	412 - 416	424 - 428	1 200	1 940	570
381 - 385	393 - 397	405 - 409	417 - 421	429 - 433	1 300	1 890	520
386 - 390	398 - 402	410 - 414	422 - 426	434 - 438	1 400	1 840	470
391 - 395	403 - 407	415 - 419	427 - 431	439 - 443	1 500	1 790	420
396 - 400	408 - 412	420 - 424	432 - 436	444 - 448	1 600	1 740	370
401 - 405	413 - 417	425 - 429	437 - 441	449 - 453	1 750	1 740	370
406 - 410	418 - 422	430 - 434	442 - 446	454 - 458	1 900	1 740	370
411 - 415	423 - 427	435 - 439	447 - 451	459 - 463	2 050	1 740	370
416 - 420	428 - 432	440 - 444	452 - 456	464 - 468	2 200	1 620	250
421 - 425	433 - 437	445 - 449	457 - 461	469 - 473	2 350	1 470	130
426 - 430	438 - 442	450 - 454	462 - 466	474 - 478	2 500	1 320	10
431 - 435	443 - 447	455 - 459	467 - 471	479 - 483	2 650	1 170	0
436 - 440	448 - 452	460 - 464	472 - 476	484 - 488	2 800	1 020	0
441 - 445	453 - 457	465 - 469	477 - 481	489 - 493	2 950	870	0
446 - 450	458 - 462	470 - 474	482 - 486	494 - 498	3 100	720	0
451 - 455	463 - 467	475 - 479	487 - 491	499 - 503	3 250	570	0
456 - 460	468 - 472	480 - 484	492 - 496	504 - 508	3 400	420	0
461 - 465	473 - 477	485 - 489	497 - 501	509 - 513	3 550	270	0
466 - 470	478 - 482	490 - 494	502 - 506	514 - 518	3 700	120	0
OSV.	OSV.	OSV.	OSV.	OSV.	OSV.	OSV.	OSV.

Forslag til endring i § 21-8 for 2013-14:

§ 21-8 Satser for grunnstipend og lån ~~Fradrags- og lånesats~~

Tabellen viser satser for grunnstipend og lån ~~fradrag og lånesats~~ etter forsørgernes inntekt og tallet på søsken født i 1995 eller senere. Inntekten blir satt lik alminnelig inntekt ved skattelikningen i 2011 med eventuelle tillegg etter § 21-7. Inntekten blir avrundet ned til nærmeste hele 1 000 kroner.

Inntekt i 1 000 kr og antall barn som blir forsørget (søker og ev. søsken)

	2 barn	3 barn	4 barn	5 barn	Sats for grunnstipend per måned Fradrag i kr per måned	Lånesats hjemmeboer	Lånesats borteboer
1 barn							

(...)

Tredje del. Støtte til søker i høyere utdanning og søker i fagskoleutdanning, folkehøyskole og annen utdanning som ikke er omfattet av opplæringsloven § 3-1

Kapittel 27 Omgjøring av lån til utdanningsstipend

Til § 27-3 Beregningsmåte og rekkefølge

I forslag til endringsforskrift av 25. oktober 2012 til forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for 2012-2013 foreslår Kunnskapsdepartementet å legge om ordningen med omgjøring av lån til utdanningsstipend ved gjennomført utdanning, slik at omgjøringen og kontrollen mot likningsopplysninger skjer i samme prosess. Tilsvarende endring må gjennomføres her, i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for 2013-2014. Departementet viser til forslag til endringsforskrift for 2012-2013, og gjentar begrunnelsen for forslaget her.

Ordningen med omgjøring av lån til utdanningsstipend ved gjennomført utdanning ble innført fra og med undervisningsåret 2002-2003, og har tre trinn på veien fra utbetaling til utdanningsstipend. Hele basisstøtten tildeles som lån (trinn 1), og borteboere kan få inntil 40 prosent av maksimal ordinær basisstøtte gjort om til utdanningsstipend dersom de består eksamen. Omgjøringen gjennomføres fortløpende, etter hvert som eksamensresultater rapporteres inn til Lånekassen fra lærestedene (trinn 2). Når skattelikningen foreligger for det kalenderåret det er gitt støtte for, blir stipendet behovsprøvd mot inntekt og formue (trinn 3). Dersom inntekt/formue er over fastsatte grenser, vil stipend bli gjort om til lån igjen.

Dagens løsning er vanskelig å forstå for studenter og elever, og er komplisert å administrere for Lånekassen. Departementet foreslår derfor å legge om denne tretrinns-prosessen til en totrinns-prosess. Endringen går ut på at omgjøringen av lån til utdanningsstipend utsettes til likningen for kalenderåret foreligger, slik at omgjøringen og likningskontrollen kan tas i en samlet prosess.

Studentene må vente lengre på å få omgjort lån til stipend på grunn av avlagte studiepoeng, men vil på den annen side få det endelige resultatet for støtteperioden i ett vedtak. Den foreslåtte ordningen er enklere å forstå, det blir færre vedtak der Lånekassen må gjøre om tidligere vedtak om omgjøring på grunn av nye opplysninger, noe som i dag gjør det vanskelig for studenten å holde oversikt. Reduksjon av kompleksitet vil medføre bedre kvalitet i vedtakene.

Omgjøringen og likningskontrollen vil med den foreslåtte ordningen gjennomføres i samme prosess. Ordningen er komplisert, men en enkel beskrivelse gir et bilde av prosessen:

- Ved tildelingen av støtte beregner Lånekassen hvor mye av lånet som potensielt kan omgjøres til utdanningsstipend.
- Når Lånekassen får innrapportert en eksamen som kan brukes til omgjøring, beregnes kroneverdien til denne eksamenen. Alle kroneverdiene legges i en eksamensverdipott.
- Når skattelikningen er klar, beregnes et eventuelt fradragbeløp for kalenderåret. Fradragbeløpet skal først redusere stipender som allerede er utbetalt som stipend, men som skal behøvsprøves (stipend for nedsatt funksjonsevne og forsørgerstipend). Eventuell rest av fradragbeløpet skal redusere lånet som potensielt kan gjøres om til utdanningsstipend.
- Den delen av det som potensielt kan gjøres om til utdanningsstipend kalles omgjøringslån. Det er verdien tilsvarende omgjøringslånet som etter ligningskontrollen frigjøres og legges i omgjøringspotten.
- Omgjøringen skjer ved at en regner eksamensverdipotten og omgjøringspotten opp mot hverandre.

For den enkelte student har ikke omleggingen av ordningen noen økonomiske konsekvenser av betydning. I den nye ordningen vil det ta noe lengre tid før lån blir gjort om til stipend, men det vil bli korrigert for renter som er påløpt i tiden mellom eksamen og likningskontroll, på samme måte som i dagens ordning. På grunn av at kroneverdien av en avlagt eksamen normalt vil stige på grunn av årlig justering av støttesatsene etter veksten i konsumprisindeksen, vil endringen få marginal positiv betydning for noen få studenter som henter inn faglig forsinkelse.

Gjeldende forskrift beskriver ikke tydelig hvordan dagens omgjøring og likningskontroll gjennomføres. Departementet mener at den foreslåtte ordningen bør komme noe klarere fram i forskriftens § 27-3. Det foreslås derfor å legge til et nytt ledd i bestemmelsen, hvor det presiseres at omgjøringen gjennomføres på samme tid som behovsprøvingen etter kapittel 29. Det foreslås videre å stryke gjeldende tredje ledd i bestemmelsen, for etter den nye prosessen for omgjøring, vil alt omgjøringslån bli liggende i en pott, og omgjøringen vil ikke lenger bli plassert på semestre. Det foreslås også en endring i overskriften til § 27-3, slik at den samsvarer bedre med innholdet i bestemmelsen.

I tillegg er det nødvendig med endringer i § 29-10, som beskriver rekkefølgen for reduksjon av stipender dersom likningsopplysninger tilsier at stipend skal gjøres om til lån, se omtale til § 29-10.

I forslaget til endringsforskrift for 2012-2013 er forslagene knyttet til vårsemesteret 2013. Det er fra dette tidspunktet den nye ordningen for omgjøring vil være gjeldende, ved at studiepoeng avlagt våren 2013 omfattes av ordningen. Endringene for undervisningsåret 2013-2014 vil gjelde for hele året, og det er ikke lenger nødvendig å presisere når endringene skal gjelde fra.

Forslagene kan ikke gjennomføres i Lånekassens nåværende saksbehandlingssystem, og fremmes under forutsetning av at den pågående IT-fornyingen av Lånekassen følger

nåværende fremdriftsplan. Dersom fornyingen blir forsinket, vil endringene måtte skje fra et senere tidspunkt.

Forslagene til endringer i prosessen for omgjøring av lån til utdanningsstipend har budsjettkonsekvenser og er avhengig av budsjettbehandlingen.

Gjeldende § 27-3 for 2012-2013:

§ 27-3 Beregningsmåte og rekkefølge

Lån som kan omgjøres til utdanningsstipend, gis bare til søker som ikke bor sammen med foreldrene. Søker som bor sammen med foreldrene, får lån som ikke kan omgjøres til utdanningsstipend. Se §§ 26-1 og 26-2.

Når søkeren har bestått utdanning, blir lån gjort om til utdanningsstipend for det antall studiepoeng eller tilsvarende som eksamen gir uttelling for.

Omgjøringen gis for de siste semestrene først, regnet fra semesteret hvor eksamen er avlagt.

Foreslått endring i § 27-3 for 2012-2013:

§ 27-3 Beregningsmåte og rekkefølge

Lån som kan omgjøres til utdanningsstipend, gis bare til søker som ikke bor sammen med foreldrene. Søker som bor sammen med foreldrene, får lån som ikke kan omgjøres til utdanningsstipend. Se §§ 26-1 og 26-2.

Når søkeren har bestått utdanning, blir lån gjort om til utdanningsstipend for det antall studiepoeng eller tilsvarende som eksamen gir uttelling for.

For utdanning som er bestått til og med høstsemesteret 2012, gis omgjøringen
Omgjøringen gis for de siste semestrene først, regnet fra semesteret hvor eksamen er avlagt.

For utdanning som er bestått fra og med vårsemesteret 2013, gjennomføres omgjøringen på samme tid som behovsprøvingen etter kapittel 29.

Forslag til endring i § 27-3 for 2013-2014:

§ 27-3 Beregningsmåte og ~~rekkefølge~~ tidspunkt for omgjøring

Lån som kan omgjøres til utdanningsstipend, gis bare til søker som ikke bor sammen med foreldrene. Søker som bor sammen med foreldrene, får lån som ikke kan omgjøres til utdanningsstipend. Se §§ 26-1 og 26-2.

Når søkeren har bestått utdanning, blir lån gjort om til utdanningsstipend for det antall studiepoeng eller tilsvarende som eksamen gir uttelling for.

Omgjøringen gis for de siste semestrene først, regnet fra semesteret hvor eksamen er avlagt.

Omgjøringen gjennomføres på samme tid som behovsprøvingen etter kapittel 29.

Til § 27-6 Tidsbegrensning for omgjøring av lån til utdanningsstipend for tidligere perioder og § 27-7 Tidsbegrensning framover i tid for omgjøring av lån til utdanningsstipend

Ordningen med omgjøring av lån til utdanningsstipend ved gjennomført utdanning er lagt opp slik at det gis omgjøring for tidligere perioder dersom søkeren fullfører mer utdanning

enn normert, eller tar utdanning uten støtte, og ikke har mottatt fullt utdanningsstipend for tidligere perioder. Fristen for slik innhenting av forsinkelse er åtte år. Søkere som blir forsinket i utdanningen, og som dermed ikke får fullt utdanningsstipend for en periode, kan med andre ord hente inn igjen forsinkelsen innen åtte år, og få omgjøring for den aktuelle perioden.

Videre er det slik at dersom søkeren har mottatt fullt utdanningsstipend for tidligere perioder, men tar flere studiepoeng enn normert, kan disse bli "satt på konto" og brukes til omgjøring for senere perioder dersom søkeren blir forsinket. Overskudd av studiepoeng kan brukes til senere omgjøring ved forsinkelse som oppstår innen åtte år etter at de ekstra studiepoengene er tatt.

Kunnskapsdepartementet foreslår å redusere disse to åtteårsfristene til fire år. Fire år anses som en rimelig grense som gir tilstrekkelig mulighet til å hente inn faglig forsinkelse og til å bruke ekstra studiepoeng ved senere forsinkelse. For søkere som er forsinket i utdanningen, vil en grense på fire år gi sterkere insentiver for å fullføre utdanning raskere. Gruppen som tar ekstra studiepoeng og som senere blir forsinket, er i tillegg svært liten, og konsekvensene av å redusere perioden studiepoeng "står på konto" er små.

Kunnskapsdepartementet foreslår videre at utgangspunktet for beregningen av antall år bakover eller framover skal være det kalenderåret hvor Lånekassen mottar de endelige eksamensresultatene fra søkeren. Dette henger sammen med den nye prosessen for omgjøring av lån til stipend ved bestått utdanning. Se omtalen til § 27-3. Eksamensresultatene i den nye ordningen skal ikke lenger knyttes til et bestemt semester, men legges i en eksamenspott som motregnes mot en lånepott, og selve motregningen foretas umiddelbart etter likningskontrollen for kalenderåret. Det er viktig for utviklingen av den nye ordningen at eksamensresultater ikke knyttes til semestre, og det ville de bli dersom man skulle bruke det eksakte tidspunktet for innsending av eksamensresultater som utgangspunkt for telling av fire år framover eller bakover. Det ville medføre en mer komplisert ordning, med økte utviklingskostnader og driftskostnader, og det ville også medføre økt risiko for prosjektet med den nye ordningen.

Forslagene har budsjettkonsekvenser og er avhengig av budsjettbehandlingen.

Gjeldende § 27-6 for 2012-2013:

§ 27-6 Tidsbegrensning for omgjøring av lån til utdanningsstipend for tidligere perioder

Lån kan bli gjort om til utdanningsstipend etter kapittel 26 og 27 i opp til åtte år tilbake i tid, regnet fra det tidspunktet hvor Lånekassen mottar de endelige eksamensresultatene fra søkeren. Se § 27-4 første ledd.

Forslag til endring i § 27-6 for 2013-2014:

§ 27-6 Tidsbegrensning for omgjøring av lån til utdanningsstipend for tidligere perioder

Lån kan bli gjort om til utdanningsstipend etter kapittel 26 og 27 i opptil ~~åtte~~ fire år tilbake i tid, regnet fra det ~~tidspunktet~~ kalenderåret hvor Lånekassen mottar de endelige eksamensresultatene fra søkeren. Se § 27-4 første ledd.

Gjeldende § 27-7 for 2012-2013:

27-7 Tidsbegrensning framover i tid for omgjøring av lån til utdanningsstipend

Lån kan bli gjort om til utdanningsstipend etter kapittel 26 og 27 i opp til åtte år framover i tid, regnet fra det semesteret eksamen er tatt. Se § 27-4 andre ledd.

Forslag til endring i § 27-7 for 2013-2014:

27-7 Tidsbegrensning framover i tid for omgjøring av lån til utdanningsstipend

Lån kan bli gjort om til utdanningsstipend etter kapittel 26 og 27 i opptil åtte fire år framover i tid, regnet fra det ~~semesteret~~ kalenderåret eksamen er tatt. Se § 27-4 andre ledd.

Kapittel 29 Behovsprøving av stipend

Til § 29-10 Rekkefølgen stipendene reduseres i

Bestemmelsen er foreslått endret i forslag til endringsforskrift for undervisningsåret 2012-2013 som ble sendt på alminnelig høring 25. oktober 2012. På bakgrunn av omleggingen av prosessen for omgjøring av lån til utdanningsstipend som er beskrevet i dette dokumentet under § 27-3, er det for undervisningsåret 2012-2013 foreslått endringer i § 29-10.

Rekkefølgen for reduksjon av stipender dersom likningsopplysninger tilsier at stipend skal gjøres om til lån, er foreslått endret med følgende begrunnelse:

En av de viktigste forskjellene fra dagens ordning er at omgjøringen av lån til stipend for beståtte eksamener avvendes til likningskontrollen året etter. Med denne nye prosessen er det nødvendig å redusere de ulike stipendene i en annen rekkefølge enn i dag. Den nye rekkefølgen for reduksjon av stipendene vil ikke medføre endringer i stipendenes størrelse, og det er kun tekniske årsaker til endringen. Dersom en annen rekkefølge velges, ville det kunne få utilsiktede konsekvenser for størrelsen på stipendene. Det er stipendene som allerede er utbetalt som stipend som må reduseres først, det vil si ekstra stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming etter § 47-1 og forsørgerstipend etter § 28-1. Dernest vil utdanningsstipendet reduseres ved at lånet som potensielt kan gjøres om til utdanningsstipend reduseres.

I forslaget til endringsforskrift for undervisningsåret 2012-2013 er det foreslått å spesifisere i den delen av bestemmelsen som omhandler høstsemesteret 2012 at også stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming kan bli redusert på grunnlag av person- og kapitalinntekt. Dette er en teknisk endring som ikke medfører noen realitetsendringer. Se nærmere omtale i forslaget til endringsforskrift. Forslaget til endring av bestemmelsen for 2012-2013 er tatt med i dette dokumentet for oversiktens skyld.

Endringsforskriften for undervisningsåret 2012-2013 foreslår et skille mellom reglene for høstsemesteret 2012 og vårsemesteret 2013, på grunn av at likningskontrollen er knyttet til kalenderår og ikke semestre. For undervisningsåret 2013-2014 er det ikke lenger nødvendig med et slikt skille.

Forslagene til endringer i prosessen for omgjøring av lån til utdanningsstipend har budsjettkonsekvenser og er avhengig av budsjettbehandlingen.

Gjeldende § 29-10 for 2012-2013:

§ 29-10 Rekkefølgen stipendene reduseres i

Fradrag blir først gjort i utdanningsstipendet, deretter i forsørgerstipendet. For mye tildelt stipend blir gjort om til lån.

Foreslått endring i § 29-10 for 2012-2013:

§ 29-10 *Rekkefølgen stipendene reduseres i*

~~Fradrag blir~~ Ved behovsprøvingen for høstsemesteret 2012 blir fradrag først gjort i utdanningsstipendet stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming, deretter i utdanningsstipendet og i forsørgerstipendet. For mye tildelt stipend blir gjort om til lån.

For vårsemesteret 2013 blir fradrag gjort i denne rekkefølgen: stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming etter § 47-1, forsørgerstipend etter § 28-1 og utdanningsstipend etter kapittel 27. For mye tildelt stipend blir gjort om til lån.

Forslag til endring i § 29-10 for 2013-2014:

§ 29-10 *Rekkefølgen stipendene reduseres i*

Fradrag blir først gjort i utdanningsstipendet, deretter i forsørgerstipendet denne rekkefølgen: stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming etter § 47-1, forsørgerstipend etter § 28-1 og utdanningsstipend etter kapittel 27. For mye tildelt stipend blir gjort om til lån.

Fjerde del. Støtte til utdanning i land utenfor Norden

Kapittel 33 Statsborgerskap og tilknytning til Norge

Til § 33-7 Unntak fra vilkåret om botid ved særlige forhold

For å ha rett til støtte til utdanning i land utenfor Norden, må søkeren ha bodd i Norge minst to år sammenhengende i løpet av de siste fem årene før utdanningen i utlandet starter. Det er satt noen unntak fra dette botidskravet, blant annet for søkere som er bosatt i utlandet fordi søkeren selv, en av foreldrene eller ektefellen er i tjeneste for norsk næringsliv i utlandet, jmf § 33-7 første ledd bokstav d.

Avgrensningen av "norsk næringsliv" avstedkommer flere vanskelige saker i Lånekassen hvert år, og antallet slike saker er økende. Det er derfor ønskelig med en bestemmelse som er tydeligere og enklere å praktisere. Departementet foreslår derfor en omformulering av bestemmelsens første ledd bokstav d, slik at arbeidsforholdet blir definert som "tidsbegrenset", og "norsk næringsliv" blir definert som "norskregistrert foretak med generell skatteplikt til Norge".

Intensjonen med unntaksregelen er at en søker som må følge sine foreldre/ektefelle til utlandet på grunn av foreldrenes/ektefellens arbeid, eller på grunn av eget arbeid, ikke skal komme i en dårligere situasjon enn søkere som er bosatt i Norge. De øvrige unntaksreglene om botid gjelder tidsbegrensede arbeidsforhold i utlandet, for eksempel utenriktjeneste og misjonstjeneste. Når det gjelder unntaket for søkere som har vært bosatt i utlandet fordi søkeren selv, foreldrene eller ektefellen er i tjeneste for norsk næringsliv er det derimot ingen tidsbegrensning, slik bestemmelsen er utformet i dag. Lånekassen mottar en del søknader fra søkere med foreldre som har vært etablert i utlandet i en lang periode, og der situasjonen ser ut til å være permanent. I disse sakene består ofte barnas tilknytning til

Norge kun i at de har familie her og ferierer her. Departementet ønsker å sikre at søkeren har en reell tilknytning til Norge, ved at unntak for botiden bare kan gjøres for tidsbegrensede arbeidsforhold. Med "tidsbegrenset" skal forstås at arbeidsforholdet har en klart avgrenset start- og sluttdato.

Lånekassen opplever det videre som vanskelig å få inn dokumentasjon som tydelig viser at arbeidstakeren er i tjeneste for "norsk næringsliv", ettersom de fleste får en ansettelse i foretaket i det landet de arbeider i. Departementet foreslår derfor at unntaket skal gjelde for søkere som har foreldre eller ektefelle som er sendt ut av et norskregistrert foretak med generell skatteplikt til Norge, eller som selv er sendt ut av et slikt foretak. Den foreslåtte endringen vil gjøre regelen lettere å forstå for søkerne, i og med at alle norskregistrerte foretak vil være omfattet.

Etter gjeldende praksis har Lånekassen definert begrepet "norsk næringsliv" til å være selskaper med hovedkontor i Norge og generell skatteplikt til Norge. Lånekassen har videre lagt til grunn at hovedselskapet/morselskapet måtte være registrert i Norge for at arbeidstakeren skulle bli ansett for å være i tjeneste for norsk næringsliv. Lånekassens klagenemnd har imidlertid i saker de siste årene lagt til grunn at det ikke er et krav at det er hovedselskapet/morselskapet som er registrert i Norge, men at det er tilstrekkelig at et internasjonalt konsern har etablert et datterselskap i Norge for å bli regnet som norsk næringsliv. Det ser ut som om de fleste internasjonale konsern etablerer egne selskap i Norge for virksomheten her, og at disse datterselskapene har skatteplikt til Norge. Departementet foreslår å følge klagenemndas tolkning, ved at alle foretak som er registrert i Norge og har generell skatteplikt til Norge, skal regnes som norskregistrerte foretak, og være omfattet av unntaksregelen.

Forslaget har budsjettkonsekvenser og er avhengig av budsjettbehandlingen.

Gjeldende § 33-7 for 2012-2013:

§ 33-7 Unntak fra vilkåret om botid ved særlige forhold

Det blir gjort unntak når kravet om botid ikke kan oppfylles fordi søkeren, en av foreldrene eller ektefellen til søkeren i løpet av de siste fem årene før utdanningen starter har vært

- a) i norsk utenriktjeneste
- b) i tjeneste for misjon eller norsk bistandsorganisasjon
- c) i tjeneste som norsk representant for en internasjonal organisasjon eller en offentlig institusjon
- d) i tjeneste i utlandet for norsk næringsliv, eller
- e) bosatt i utlandet på grunn av sykdom.

(...)

Forslag til endring i § 33-7 for 2013-2014:

§ 33-7 Unntak fra vilkåret om botid ved særlige forhold

Det blir gjort unntak når kravet om botid ikke kan oppfylles fordi søkeren, en av foreldrene eller ektefellen til søkeren i løpet av de siste fem årene før utdanningen starter har vært

- a) i norsk utenriktjeneste

- b) i tjeneste for misjon eller norsk bistandsorganisasjon
 - c) i tjeneste som norsk representant for en internasjonal organisasjon eller en offentlig institusjon
 - d) i tidsbegrenset tjeneste i utlandet for et norskregistrert foretak med generell skatteplikt til Norge~~norsk næringsliv~~, eller
 - e) bosatt i utlandet på grunn av sykdom.
- (...)

Kapittel 35 Hva slags utdanning det gis støtte til

Til § 35-8 Videregående opplæring og fagskoleutdanning

Departementet foreslår to endringer i bestemmelsen. For det første foreslås det å innføre et krav om tidsbegrensning av arbeidsforhold i utlandet som skal gi grunnlag for unntak fra hovedregelen om at det ikke kan bli gitt støtte til utdanning utenfor Norden som er på nivå med videregående opplæring eller fagskoleutdanning i Norge. Forslaget er parallelt til forslaget om justering av § 33-7. For det andre foreslås det å åpne for at elever i videregående opplæring som følger med foreldre eller ektefelle som tar utdanning i utlandet, også skal få rett til støtte til videregående opplæring i utlandet.

Unntakene fra hovedregelen i denne bestemmelsen er ment å omfatte grupper som har beholdt en sterk tilknytning til Norge, og som er i utlandet i begrensede perioder.

Avgrensningen av "norsk næringsliv" avstedkommer flere vanskelige saker i Lånekassen hvert år, og antallet slike saker er økende. Det er derfor ønskelig med en bestemmelse som er tydeligere og enklere å praktisere. Departementet foreslår derfor en omformulering av bestemmelsens første ledd bokstav a punkt 2 fjerde strekpunkt, slik at arbeidsforholdet blir definert som "tidsbegrenset", og "norsk næringsliv" blir definert som "norskregistrert foretak med generell skatteplikt til Norge". Se nærmere beskrivelse av dette i omtalen til § 33-7.

Videre foreslår departementet å åpne for rett til støtte til elever i videregående opplæring som følger med foreldre eller ektefelle som tar utdanning i utlandet i en periode. Intensjonen med unntaksreglene i denne bestemmelsen er å legge til rette for at elever som må følge med familien til utlandet, og fortsatt har sterk tilknytning til Norge, skal ha de samme rettighetene til utdanningsstøtte som de ville hatt i Norge. Departementet er blitt oppmerksom på at regelverket ikke er tilpasset en situasjon der utdanning er årsaken til at nære familiemedlemmer oppholder seg i utlandet for en kortere periode, og ønsker å endre dette. Vi foreslår derfor å åpne for støtte til elever som følger foreldre eller ektefelle som drar til utlandet for å ta en utdanning som gir rett til støtte gjennom Lånekassen. Utdanningen må være støtteberettiget etter alle de vilkår som gjelder for utdanning i land utenfor Norden, men det foreslås ikke å kreve at ektefellen/forelderen faktisk mottar støtte fra Lånekassen.

Forslagene har budsjettkonsekvenser, og er avhengig av budsjettbehandlingen.

Gjeldende § 35-8 for 2012-2013:

§ 35-8 Videregående opplæring og fagskoleutdanning

Det gis ikke støtte til utdanning utenfor Norden som er på nivå med videregående opplæring eller fagskoleutdanning i Norge. Støtte gis likevel

- a) til vanlig videregående opplæring, når
- 1) søkeren er bosatt i utlandet på grunn av egen sykdom, eller
 - 2) en av foreldrene eller ektefellen til søkeren er
 - i norsk utenriktjeneste
 - i tjeneste for misjon eller norsk bistandsorganisasjon
 - i tjeneste som norsk representant for en internasjonal organisasjon eller en offentlig institusjon
 - i tjeneste i utlandet for norsk næringsliv
 - bosatt i utlandet på grunn av sykdom

Det er et vilkår at søkeren har rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1.
(...)

Forslag til endring i § 35-8 for 2013-2014:

§ 35-8 Videregående opplæring og fagskoleutdanning

Det gis ikke støtte til utdanning utenfor Norden som er på nivå med videregående opplæring eller fagskoleutdanning i Norge. Støtte gis likevel

- a) til vanlig videregående opplæring, når
- 1) søkeren er bosatt i utlandet på grunn av egen sykdom, eller
 - 2) en av foreldrene eller ektefellen til søkeren er
 - i norsk utenriktjeneste
 - i tjeneste for misjon eller norsk bistandsorganisasjon
 - i tjeneste som norsk representant for en internasjonal organisasjon eller en offentlig institusjon
 - i tidsbegrenset tjeneste i utlandet for et norskregistrert foretak med generell skatteplikt til Norgens næringsliv
 - bosatt i utlandet på grunn av sykdom
 - i utdanning i utlandet som gir rett til støtte etter § 4-1 bokstav p

Det er et vilkår at søkeren har rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1.
(...)

Femte del. Spesielle ordninger

Kapittel 43 Foreldrestipend

Til § 43-1 Vilkår for foreldrestipend

I forslag til endringsforskrift av 25. oktober 2012 til forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for 2012-2013 foreslår Kunnskapsdepartementet endringer i den generelle bestemmelsen om foreldrestipend fra og med vårsemesteret 2013. Tilsvarende endring må gjennomføres i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for 2013-2014. Departementet viser til forslag til endringsforskrift for 2012-2013, og gjentar begrunnelsen for forslaget her.

Departementet foreslår å utvide unntaksregelen som i dag gjelder bare ved prematur fødsel, slik at søkere som føder før termin dato generelt skal ha rett til foreldrestipend, dersom de

ved fødsel på termindatoen ville ha hatt rett til stipendet. Hovedregelen vil fortsatt være at søkeren må ha hatt rett til støtte i seks måneder før fødselen.

Departementet ønsker å justere dette vilkåret for å unngå saker der studenten innretter seg på at hun har rett til stipendet, men likevel ikke får det fordi hun føder for tidlig. Dette er et urimelig utslag av vilkåret om å knytte opptjeningsretten til stipendet til fødselsdato. Departementet antar at det vil dreie seg om svært få saker i året, da de aller fleste som føder før termin også har oppfylt kravet i hovedregelen. For de få studentene dette gjelder, vil endringen derimot ha svært stor betydning.

Siden søkere som får premature barn vil være inkludert i den nye gruppen av søkere som skal ha rett til stipendet, kan den gjeldende unntaksbestemmelsen strykes. Dette innebærer ingen realitetsendringer.

Departementet foreslår også at ordlyden i bokstav a endres fra at unntak "kan gjøres" til at unntak "gjøres". Med endringen blir det klart at det alltid skal gjøres unntak fra hovedregelen dersom vilkåret er oppfylt. Dette er også gjeldende praksis i Lånekassen. Det har ikke vært intensjonen at Lånekassen skal gjøre skjønnsmessige vurderinger av hvorvidt det skal gjøres unntak når vilkåret er oppfylt, slik gjeldende formulering kan gi inntrykk av.

Forslaget har budsjettkonsekvenser og er avhengig av budsjettbehandlingen.

I tillegg til disse endringene foreslår departementet å presisere at det er et vilkår for å ha rett til stipendet at søkeren ikke bare har hatt rett til støtte i de siste seks månedene før fødselen, men også må ha rett til støtte i søknadsperioden. Endringen vil gjøre regelen enklere å forstå.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 43-1 i 2012-2013:

§ 43-1 *Vilkår for foreldrestipend*

Søker som får barn i utdanningsperioden, får i en periode hele støtten som foreldrestipend når følgende vilkår er oppfylt:

- a) søkeren må ha hatt rett til støtte de siste seks månedene før fødselen eller adopsjonen (opptjeningsperiode). Det kan gjøres unntak ved prematur fødsel
- b) søkeren må bo sammen med barnet, og
- c) søkerens ektefelle eller samboer kan ikke samtidig motta foreldrepenger fra folketrygden. Ved gradert uttak av foreldrepenger blir det likevel gitt fullt foreldrestipend dersom ektefellen eller samboeren tar ut mindre enn 50 prosent foreldrepenger. Dersom ektefellen eller samboeren etter denne ordningen tar ut 50 prosent foreldrepenger eller mer, blir det gitt halvt foreldrestipend.

Når en søker tar permisjon fra studiet på grunn av fødsel, gis det foreldrestipend i permisjonstiden.

Foreldrene kan ikke få foreldrestipend samtidig.

Forslag til endring i § 43-1 for 2013-2014:

§ 43-1 *Vilkår for foreldrestipend*

Søker som får barn i utdanningsperioden, og har rett til støtte, får i en periode hele støtten som foreldrestipend når følgende vilkår er oppfylt:

- a) søkeren må ha hatt rett til støtte de siste seks månedene før fødselen eller adopsjonen (opptjeningsperiode). Det ~~kan~~ gjøres unntak ved ~~prematur~~ fødsel før termindato, når søkeren ellers ville ha hatt rett til foreldrestipend ved fødsel på termindato.
- b) søkeren må bo sammen med barnet, og
- c) søkerens ektefelle eller samboer kan ikke samtidig motta foreldrepenger fra folketrygden. Ved gradert uttak av foreldrepenger blir det likevel gitt fullt foreldrestipend dersom ektefellen eller samboeren tar ut mindre enn 50 prosent foreldrepenger. Dersom ektefellen eller samboeren etter denne ordningen tar ut 50 prosent foreldrepenger eller mer, blir det gitt halvt foreldrestipend. Når en søker tar permisjon fra studiet på grunn av fødsel, gis det foreldrestipend i permisjonstiden. Foreldrene kan ikke få foreldrestipend samtidig.

Kapittel 44 Sykestipend

Til § 44-1 Vilkår for sykestipend

Departementet foreslår å presisere i bestemmelsens første ledd første punktum at all støtte, både stipend og lån, blir gjort om til sykestipend. Sykestipendet er i praksis en omgjøring av lån til stipend. Intensjonen med ordningen er at personer som har rett til stipendet ikke skal belastes med lån for perioden de har rett til stipendet. Lånekassen gjør i dag også om de behovsprøvde stipendene (utdanningsstipend, forsørgerstipend og stipend til søkere med redusert funksjonsevne) til sykestipend samtidig med omgjøringen av lånet, for å sikre på en effektiv måte at disse stipendene på et senere tidspunkt ikke blir gjort om til lån i likningskontrollen for personer som har fått sykestipend i den aktuelle perioden. Lånekassen unngår på denne måten å måtte ta søknaden om sykestipend opp til ny behandling for personer som har fått behovsprøvd stipend gjort om til lån i likningskontrollen. Det bør gå klart fram av regelverket at all støtte blir gjort om til sykestipend, selv om dette rent formelt ikke har noen praktisk betydning for rettighetene til søkerne.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 44-1 i 2012-2013:

§ 44-1 Vilkår for sykestipend

Søker som blir syk, og av den grunn er helt studieufør i en del av søknadsperioden, kan få lånet for denne tiden omgjort til sykestipend, men ikke for mer enn fire måneder og to uker per undervisningsår. Sykdomsperioden må dokumenteres. Omgjøring gis for halve måneder.

Lån for de første fjorten dagene av en sykdomsperiode (karenstid) blir ikke gjort om til sykestipend.

Forslag til endring i § 44-1 for 2013-2014:

§ 44-1 Vilkår for sykestipend

Søker som blir syk, og av den grunn er helt studieufør i en del av søknadsperioden, kan få stipendet og lånet for denne tiden omgjort til sykestipend, men ikke for mer enn fire

måneder og to uker per undervisningsår. Sykdomsperioden må dokumenteres. Omgjøring gis for halve måneder.

Lån for de første fjorten dagene av en sykdomsperiode (karenstid) blir ikke gjort om til sykestipend.

Til § 44-1a Gradert sykestipend

Departementet foreslår å endre bestemmelsen, slik at det også kan gis gradert sykestipend til studenter som blir minst 50 prosent studieuføre i perioden fra og med 15. august 2013 til og med 31. desember 2013.

Høsten 2011 ble det vedtatt en midlertidig ordning med gradert sykestipend for studenter, som innebar at studenter og elever som ble 50 prosent sykmeldt eller mer, kunne få omgjort lån til sykestipend tilsvarende sykmeldingsprosenten. Ordningen ble innført for å møte behovene til elever og studenter som ble rammet av terrorhandlingene 22. juli 2011, men gjelder for alle studenter. Det ble senere vedtatt å videreføre ordningen med gradert sykestipend for høstsemesteret 2012.

Departementet foreslår å videreføre denne midlertidige ordningen også i 2013. Forskrift om tildeling av utdanningsstøtte fastsettes for ett undervisningsår av gangen, og en videreføring for et kalenderår må derfor reguleres i to ulike forskrifter.

I forslag til endring av forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2012-2013, som ble sendt på alminnelig høring 25. oktober 2012, er det foreslått å regulere retten til gradert sykestipend for våren 2013. Dette forslaget til endringsforskrift for innværende undervisningsår har høringsfrist 6. desember 2012, og vil etter planen bli fastsatt så raskt som mulig etter dette. Forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2013-2014 som omtales her, vil bli vedtatt i februar 2013, og vil regulere retten til gradert sykestipend for høsten 2013. For oversiktens skyld tas både gjeldende og foreslått tekst inn i dette dokumentet.

Forslaget har budsjettkonsekvenser og er avhengig av budsjettbehandlingen.

Gjeldende § 44-1a for 2012-2013:

§ 44-1a Gradert sykestipend for høsten 2012

Søker som blir syk, og av den grunn er minst 50 prosent studieufør i perioden fra og med 15. august 2012 til og med 31. desember 2012, kan få lån omgjort til sykestipend tilsvarende andelen studieuførhet. De øvrige vilkårene i kapittel 44 må være oppfylt.

Forslag til § 44-1a i endringsforskrift for undervisningsåret 2012-2013:

§ 44-1a Gradert sykestipend for ~~høsten 2012~~

Søker som blir syk, og av den grunn er minst 50 prosent studieufør ~~i perioden fra og med 15. august 2012 til og med 31. desember 2012~~, kan få lån omgjort til sykestipend tilsvarende andelen studieuførhet. De øvrige vilkårene i kapittel 44 må være oppfylt.

Forslag til § 44-1a for 2013-2014:

§ 44-1a Gradert sykestipend for høsten 2013

Søker som blir syk, og av den grunn er minst 50 prosent studieufør i perioden fra og med 15. august 2013 til og med 31. desember 2013, kan få lån omgjort til sykestipend tilsvarende andelen studieuførhet. De øvrige vilkårene i kapittel 44 må være oppfylt.

Kapittel 45 Flyktningstipend

Til § 45-1 Vilkår for flyktningstipend

Departementet foreslår å endre ordlyden fra "asyl" til "beskyttelse (asyl)". Den foreslåtte endringen er den formuleringen som brukes i utlendingsloven kapittel 4, § 28.

Utlendingsregelverket har tidligere blitt endret slik at "asyl" nå tilsvarer "beskyttelse (asyl)". Det er viktig å bruke de samme begrepene som i utlendingsregelverket, slik at det blir enklere for aktuelle søkere å se hvilke oppholdsgrunnlag som gir rett til støtte.

Endringen innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 45-1 i 2012-2013:

§ 45-1 Vilkår for flyktningstipend

Flyktningstipendet gis i inntil tre år til utenlandsk statsborger som har fått asyl i Norge, og som tar vanlig videregående opplæring her i landet, eller som tar grunnskoleopplæring som vedkommende har rett til etter opplæringsloven § 4A-1.

Forslag til endring i § 45-1 for 2013-2014:

§ 45-1 Vilkår for flyktningstipend

Flyktningstipendet gis i inntil tre år til utenlandsk statsborger som har fått beskyttelse (asyl) i Norge, og som tar vanlig videregående opplæring her i landet, eller som tar grunnskoleopplæring som vedkommende har rett til etter opplæringsloven § 4A-1.

Til § 45-2 Tidsbegrenset rett til flyktningstipend

Departementet foreslår å presisere at retten til å begynne en utdanning med flyktningstipend gjelder i en begrenset periode på seks år fra og med søkeren kom til Norge. Dette vilkåret finnes ikke eksplisitt i den gjeldende forskriftsbestemmelsen. Slik forskriftsbestemmelsen nå er formulert, gir den grunnlag for tvil i saksbehandlingen om når søkeren har rett til flyktningstipend når søkeren har kortere eller lengre opphold i utdanningen i de første seks årene etter ankomst til Norge.

Forskriftsbestemmelsen har en seksårsregel for søkere som påbegynner utdanningen tre år eller senere etter ankomst til Norge, der støtteperioden blir redusert tilsvarende det antall år som gjenstår til det er seks år siden søkeren kom til Norge. Det har vært intensjonen at seksårsregelen også skal gjelde for perioden det er mulig å starte en utdanning med flyktningstipend.

Departementet foreslår derfor at dette prinsippet, som også er Lånekassens praksis, skal forskriftsfestes. Det vil gi bedre informasjon om hvilke regler som gjelder for søkere som har opphold i påbegynt utdanning. Perioden utvides med to år for søkere som oppfyller vilkårene i bokstavene a og b.

Det foreslås også å endre ordlyden i bestemmelsens første ledd fra "asyl" til "beskyttelse (asyl)". Den foreslåtte endringen er den formuleringen som brukes i utlendingsloven kapittel 4, § 28. Ved å bruke de samme formuleringene som i loven, er det enklere for aktuelle søkere å se hvilke oppholdsgrunnlag som gir rett til støtte. Det foreslås videre å endre ordlyden i første og siste punktum i første ledd fra tidspunktet "kom til Norge" til tidspunktet "beskyttelse (asyl) ble innvilget". Denne presiseringen finnes i gjeldende regelverk i fjerde punktum og endringen er dermed kun en presisering av det som allerede står i bestemmelsen, og ingen innholdsmessig endring.

Forslagene innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 45-2 i 2012-2013:

§ 45-2 Tidsbegrenset rett til flyktningstipend

Dersom utdanningen påbegynnes innen tre år etter at søkeren kom til Norge, gis det stipend i inntil tre år. Dersom utdanningen påbegynnes innen fire år etter at søkeren kom til Norge, gis det stipend i inntil to år. Dersom utdanningen påbegynnes innen fem år etter at søkeren kom til Norge, gis stipend i inntil ett år. Tiden regnes fra den datoen asyl ble innvilget.

Perioden mellom dato for asyl og oppstart av utdanningen utvides med to år dersom søkeren

- a) har barn, eller får barn i løpet av den tiden flyktningstipend normalt kunne gis. Utdanningen må ta til før barnet er fylt ti år
- b) har rett til grunnskoleopplæring etter opplæringsloven § 4A-1 før vanlig videregående opplæring.

Innenfor disse grensene gis flyktningstipendet så lenge søkeren har rett til støtte etter første del, men maksimalt i inntil tre år.

Forslag til endring i § 45-2 for 2013-2014:

§ 45-2 Tidsbegrenset rett til flyktningstipend

Flyktningstipend kan gis innenfor en periode på seks år etter at søknaden om beskyttelse (asyl) ble innvilget. Dersom utdanningen påbegynnes innen tre år, gis det stipend i inntil tre år. Dersom utdanningen påbegynnes innen fire år, gis det stipend i inntil to år. Dersom utdanningen påbegynnes innen fem år, gis stipend i inntil ett år. Tiden regnes fra den datoen beskyttelse (asyl) ble innvilget.

Perioden mellom datoen før beskyttelse (asyl) ble innvilget og oppstart av utdanningen utvides med to år, slik at stipendet kan gis innenfor en periode på åtte år, dersom søkeren

- a) har barn, eller får barn i løpet av den tiden flyktningstipend normalt kunne gis. Utdanningen må ta til før barnet er fylt ti år.
- b) har rett til grunnskoleopplæring etter opplæringsloven § 4A-1 før vanlig videregående opplæring.

Innenfor disse grensene gis flyktningstipendet så lenge søkeren har rett til støtte etter første del, men maksimalt i inntil tre år.

Til § 45-4 Beregning av støttebeløp ved videregående opplæring etter annen del

Departementet foreslår å presisere i siste ledd i forskriftsbestemmelsen at hele beløpet gis som flyktningstipend, og ikke som andre stipendtyper. Dette er en forskriftsfesting av gjeldende praksis.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 45-4 i 2012-2013:

§ 45-4 Beregning av støttebeløp ved videregående opplæring etter annen del

For søker som tar videregående opplæring som vedkommende har rett til etter opplæringsloven § 3-1, regnes støttebeløpet ut etter reglene i annen del.

Hele støttebeløpet gis som stipend, med unntak av lån til dekning av skolepenger.

Forslag til endring i § 45-4 for 2013-2014:

§ 45-4 Beregning av støttebeløp ved videregående opplæring etter annen del

For søker som tar videregående opplæring som vedkommende har rett til etter opplæringsloven § 3-1, regnes støttebeløpet ut etter reglene i annen del.

Hele støttebeløpet gis som flyktningstipend, med unntak av lån til dekning av skolepenger.

Til § 45-5 Beregning av støttebeløp ved grunnskoleopplæring eller videregående opplæring etter tredje del

Departementet foreslår å presisere i siste ledd i forskriftsbestemmelsen at hele beløpet gis som flyktningstipend, og ikke som andre stipendtyper. Dette er en forskriftsfesting av gjeldende praksis.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 45-5 i 2012-2013:

§ 45-5 Beregning av støttebeløp ved grunnskoleopplæring eller videregående opplæring etter tredje del

For søker som tar opplæring som vedkommende har rett til etter opplæringsloven § 4A-1 eller § 4A-3, regnes støttebeløpet ut etter reglene i tredje del.

For søker som tar vanlig videregående opplæring uten rett etter opplæringsloven § 3-1, regnes støttebeløpet ut etter reglene i tredje del.

Hele støttebeløpet gis som stipend, med unntak av lån til dekning av skolepenger.

Forslag til endring i § 45-5 for 2013-2014:

§ 45-5 Beregning av støttebeløp ved grunnskoleopplæring eller videregående opplæring etter tredje del

For søker som tar opplæring som vedkommende har rett til etter opplæringsloven § 4A-1 eller § 4A-3, regnes støttebeløpet ut etter reglene i tredje del.

For søker som tar vanlig videregående opplæring uten rett etter opplæringsloven § 3-1, regnes støttebeløpet ut etter reglene i tredje del.

Hele støttebeløpet gis som flyktningstipend, med unntak av lån til dekning av skolepenger.

Kapittel 46 Delvis dekning av skolepenger til elever i videregående opplæring ved utenlandske eller internasjonale videregående skoler

Til § 46-1 Stipend til delvis dekning av skolepenger til videregående opplæring ved utenlandske eller internasjonale skoler

Departementet foreslår å presisere i forskriftsbestemmelsen at stipendordningen er knyttet til retten til vanlig videregående opplæring. Den er ment å omfatte enten videregående opplæring som søkeren har rett til etter opplæringsloven § 3-1 eller annen videregående opplæring som tilsvarer opplæring som søkeren har rett til etter opplæringsloven § 3-1. Dette vil gjøre det enklere å forstå hvem som er omfattet av denne stipendordningen, og er i tråd med gjeldende praksis i Lånekassen.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 46-1 i 2012-13:

§ 46-1 Stipend til delvis dekning av skolepenger til videregående opplæring ved utenlandske eller internasjonale skoler

Til videregående opplæring ved utenlandske eller internasjonale skoler i Norge eller i utlandet gis det stipend til delvis dekning av skolepenger. Stipendet blir gitt med 85 prosent av faktiske skolepenger når skolepengene ikke er dekket av andre. Maksimalt stipend for 2012–2013 er kr 82 300 per undervisningsår.

Det gis stipend bare til skolepenger som søkeren faktisk betaler.

Forslag til endring i § 46-1 for 2013-14:

§ 46-1 Stipend til delvis dekning av skolepenger til videregående opplæring ved utenlandske eller internasjonale skoler

Til videregående opplæring ved utenlandske eller internasjonale skoler i Norge eller i utlandet gis det stipend til delvis dekning av skolepenger når søkeren har rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1. Stipendet blir gitt med 85 prosent av faktiske skolepenger når skolepengene ikke er dekket av andre. Maksimalt stipend for 2013–2014 er kr xx xxx per undervisningsår.

Det gis stipend bare til skolepenger som søkeren faktisk betaler.